

VALTUUSTOALOITE DRAAMA JA MOTIVOINTI RAPISTUVAN LUKUTAIDON
PELASTAJAKSI

592/12.00.00/2019

KV 30.09.2019 § 93

Valmistelija hallintopäällikkö Outi Kääriäinen:

Valtuutettu Raija Lummi ja kolme muuta valtuutettua ovat jättäneet
30.9.2019 seuraavan sisältöisen valtuustoaloitteen:

" Draama ja motivointi rapistuvan lukutaidon pelastajiksi Suomen
kunnissa tulisi tehdä työtä lasten ja nuorten lukutaidon edistämiseksi.
Yksi ratkaisu siihen olisi tukea lukutaitoa draaman ja motivoinnin
keinoin.

Suomalaisten lukutaito on rapistumassa. PISA-arvioinnissa Suomen
kansallinen keskiarvo (536) sijoittuu tyydyttävälle suoritustasolle.
Arvioinnin mukaan heikkoja lukijoita oli kahdeksan prosenttia.
Eurostatin tutkimusten (8/2016) mukaan Suomessa on enemmän
koulutuksen ja työelämän ulkopuolelle pudonneita nuoria kuin
muissa Pohjoismaissa. Lukutaito on yksi avaintekijä syrjäytymisen
ehkäisyssä. Se on myös elinikäisen oppimisen perusta. Vankka
pohja lukutaidolle luodaan lapsena. Lukutaitoon taito, joka kehittyy ja
jota tulee kehittää koko elämän ajan.

Torniossa on jo tehty konkreettisia keinoja lukutaidon edistämiseksi,
mm. kirjaston ja koulun välisessä yhteistyössä. Meillä on käytössä
mm. Lukukoirat kirjastossa ja palvelua voi varata varaa-
mo.lapinkirjasto.fi -sivulta. Nyt olisi hyvä kartoittaa tämän palvelun
käyttöä osana lasten lukutaidon kehittämistä Torniossa.

Lukutaidon kehittämisessä on tärkeää löytää lapsia ja nuoria kiinnos-
tavia tekstejä ja tekstityyppejä sekä laajentaa käsitystä lukemisesta.
Jos kaunokirjallinen teos ei tunnu lapsesta tai nuoresta omimmalta
lukemisen muodolta, voimme kannustaa esimerkiksi tietokirjojen tai
rap-lyriikoiden pariin. Etelä-Suomessa on tehty hankkeita, joissa
lukuinnostusta on edistetty nuoria kiinnostavan musiikkityylin avulla,
mm. rap-musiikin keinoin. Kun hankkeiden vaikutuksia on tutkittu,
puolet nuorista koki oppineensa uutta, 30 prosenttia kiinnostui
uudentlaisista teksteistä, ja yli 20 prosenttia muutti suhtautumistaan
lukemiseen.

Kunnasta ja voimavaroista riippuen teatteri ja draama ovat hyviä kei-

noja nuorten lukutaidon edistämiseksi. Torniossa draama ja eri motiivoinnin keinot ovat yksi ratkaisu lasten ja nuorten lukutaidon edistämiseen. Kiinnostus kirjoihin ja lukemiseen ei synny itsestään, vaan se vaatii uudenlaisia menetelmiä. Meillä kirjaston kirjavinkkaukset voisi toteuttaa draaman keinoin tai ilmiöpohjaisesti yhdessä tehden edellä mainitun Lukukoira-palvelun lisäksi. Joissain isoimmissa kunnissa työtä voidaan tehdä kirjastoihin palkattavan draamapedagogin toimesta, yhteistyössä paikallisten taiteen ammattilaisten, kulttuurijärjestöjen tai -yritysten kanssa. Meillä Torniossa yhteistyö Haaparannan koulutoimen, nuorisotoimen ja muiden yhteistyötahojen kanssa on yhteistoimintaa parhaimmillaan. Tätä yhteistyömuotoa on syytä kartoittaa ja kehittää nyt kun kielikoulun uudistamisen ansiosta naapurin kieltä on rantautettu rajan molemmin puolin muihinkin kouluihin kuin kielikouluun.

Helsingissä lukutaitoa jo edistetään draaman keinoin. Käytössä on ns. Kirjastotäti ja palvelua on syksyn 2019 aikana laajennettu myös aikuisille. (kirjavinkkaukset teatterin ja draaman keinoin). Meillä Torniossa jotkut opettajat ovat itsenäisesti lisäkouluttautuneet draama-opinnoilla, mutta onko heidän tietotaitonsa otettu käyttöön? Tätä asiaa pitää kartoittaa.

Torniossa voidaan kehittää tiiviimpää yhteistyötä Haaparannan suuntaan sekä innostaa lisää Tornion koulujen opettajia kouluttautumiseen draaman suuntaan, innovoida uusia yhteistyömuotoja Aineen taidemuseon, kaksikielisen Tornionlaakson maakuntamuseon, kirjaston ja mm. kolmannen sektorin taidetoimijoiden ja jopa terveys- ja sosiaalipuolen kesken.

Mahdollisuuksia on monia ja eri-ikäisten kohtaamisia tulisi edistää. Kaverikoira-palvelua voisi laajentaa vanhusten hoidon puolelle, kouluissa voisi järjestää motivoivia kirjakilpailuja, joissa kuukauden "Lukutoukka" saisi tunnustuksen/palkinnon lukemisensa lisäämisestä ja hyviä käytänteitä rajan molemmin puolin eri kouluissa voisi hyödyntää. Lukuinnostuksesta pitää tehdä "hyvä juttu", joka sopii kaikille, ei pelkästään luonnostaan kirjan ääressä viihtyville.

Mahdollisuuksia lukemisinnostuksen nostamiselle on, mutta tarvitsemme olemassa olevien toimenpiteiden kartoittamista ja uusien välineiden kehittämistä eri asteille varhaiskasvatuksesta eri kouluihin.

Kaikki tämä edellä mainittu vaatii vahvaa yhteistyötä eri tahojen ja etenkin kodin suuntaan. Lasten ja nuorten lukemisen edistämiseksi tarvitaan laajaa yhteistyötä, sillä yksi opettaja luokassa ei voi tätä yksin tehdä.

Tornion kokoomuksen valtuustoryhmä esittää, että kunnassa aloitetaan lukutaidon vahvistaminen edellä mainittujen kehittämissuositusten

ten avulla, aluksi kartoittaen nykyiset toimenpiteet lukutaidon kehittämisessä ja niiden edelleen kehittäminen enemmän draaman ja motiivoinnin välinein kaikenikäisille yhteistyössä Haaparannan koulutoimen kanssa."

KAUPUNGINVALTUUSTO:

Päätettiin saattaa aloite kaupunginhallitukselle valmistettavaksi.

LISÄTIEDOT: hallintopäällikkö Outi Kääriäinen, 040 667 9760

TÄYTÄNTÖÖNPANO: Ei muutoksenhakua.
Sivistyspalveluille valmisteltavaksi

Otteet:

-

SIVISTYS 17.02.2021 § 18

Valmistelija sivistystoimenjohtaja Ilkka Halmkrona:

SIVISTYSTOIMENJOHTAJA ILKKA HALMKRONA:

Aloitteessa esitetty huoli lasten ja nuorten lukutaidon rapautumisesta on tunnustettu tosiasia. PISA-arvioinneissa menestynyt peruskoululimme on tältä osin pudonnut kansainvälisesti alle keskitason. Asiaan on myös haettu ratkaisuja.

Torniossa koulun ja kirjaston yhteistyö toimii saumattomasti. Kirjastoauto vierailee jokaisessa koulussa ja on varsin käytetty palvelu lasten- ja nuorten piirissä. Kirjasto antaa kirjavinkkaus palvelun avulla lukuvinkkejä ja lukukoira palvelu on myös käytössä.

Kouluissa on uuden opetussuunnitelman antama mahdollisuus rakentaa ilmaisutaidon kursseja myös alaluokille. Yläluokilla, erityisesti Putaalla, ilmaisutaito on kotitalouden ja musiikin ohella erittäin suosittu valinnaisaine.

Lukutaidon edistämiseksi on siis jo tehty toimenpiteitä. Aloitteessa mainitut keinot voidaan osittain ottaa käyttöön ja aloittaa kartoittamalla opettajien kiinnostus ja valmius siihen, miten draamaa voidaan hyödyntää lukutaidon kehittäjänä. Lisäksi asia otetaan puheeksi Haaparannan kanssa toimivassa kouluyhteistyö ryhmässä. Erityisen kiinnostavaa on selvittää miten Ruotsissa asiaa edistetään.

SIVISTYSLAUTAKUNTA:

Merkitään asia tiedoksi ja siirretään jatkokäsittelyyn.

Hyväksyttiin.

LISÄTIEDOT: Sivistystoimenjohtaja Ilkka Halmkrona, 050 591 5142

TÄYTÄNTÖÖNPANO: Ei muutoksenhakua
Asia kaupunginhallituksen käsittelyyn

Otteet:

-
